



STORE NORSKE LEKSIKON

2016 kort oppsummert



Verdas beste leksikon

Vi er inne i ei tid der løgner blir presenterte som «alternative fakta» og der falske nyhende og usann informasjon blir spreidd i rekordfart. Skiljet mellom det å meine noko og det å kunne noko blir viska ut.

Store norske leksikon er den største kunnskapsbasen med kvalitetssikra innhald i Noreg, signert av fagfolk og publisert under fullt namn. Dette gjer kjeldekritikk mogleg og er ein del av grunnlaget for open og opplyst samfunnsdebatt.

Kjernen i demokratiet er retten alle har til å meine kva dei vil. I Noreg har vi òg lagt vekt på at demokratiet kviler på at alle har same rett til å kunne det dei vil. Gyldig kunnskap er ein føresetnad for å forstå, argumentere og påverke i eit demokratisk samfunn.

I dag er nettet offentlegdomen vi lærer, les og debatterer i. Mangel på gode, digitale kjelder kan føre til at nettet blir eit ekkokammer der det er vanskeleg å spore opphavet til fakta. Difor er vi stolte av at Store norske leksikon er det einaste nasjonalleksikonet i verda som har klart den digitale overgangen med ein open publiseringsmodell, oppdatert innhald og mange lesarar.

Erik Bolstad
sjefredaktør

Knut Olav Åmås
styreleiar

Store norske leksikon er et allmennleksikon som dekker alle kunnskapsområder. Leksikonet er gratis å bruke, fritt tilgjengelig og reklamefritt. Med to millioner brukere i måneden og 250 000 leste artikler per dag, er snl.no Norges største nettsted for forskningsformidling. Det er elever og studenter som bruker oss aller mest.

Innholdet på SNL er redaksjonelt innhold. Det produseres i samarbeid mellom brukere og fagansvarlige. Alle kan bidra i kunnskapsdugnaden og få sitt bidrag evaluert av en fagperson. Verket redigeres etter redaktørplakaten.

2016 var året da Store norske leksikon for alvor ble en del av alle universitetenes arbeid. Både organisatorisk og redaksjonelt er universitetene nå blitt selve stammen i leksikonet. Den solide faglige forankringen er synlig for leserne og styrker troverdigheten vår.

Store norske leksikon bygger på verk med røtter helt tilbake til 1906. Innholdet oppdateres og signeres av nær 600 fagansvarlige, flertallet er forskere tilknyttet vitenskapelige institusjoner. Så vidt vi vet er det unikt at et lands akademiske elite i så stort monn og på felles plattform formidler til en så høy andel av landets befolkning.

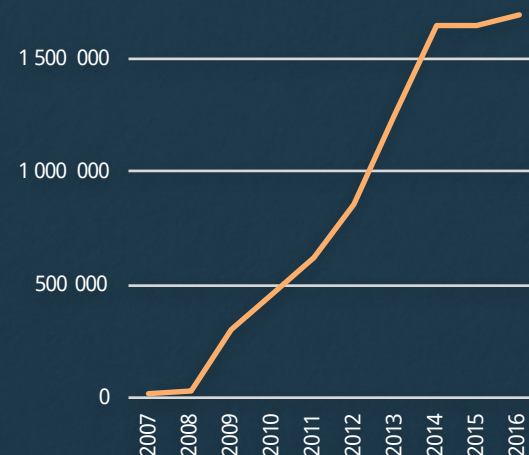
Vi er blant de mest omfattende norske nettstedene, med hele 185 000 artikler. Vi gir ut fire ulike leksikalske verk:

- ▶ Store norske leksikon, SNL
- ▶ Store medisinske leksikon, SML
- ▶ Norsk biografisk leksikon, NBL
- ▶ Norsk kunstnerleksikon, NKL

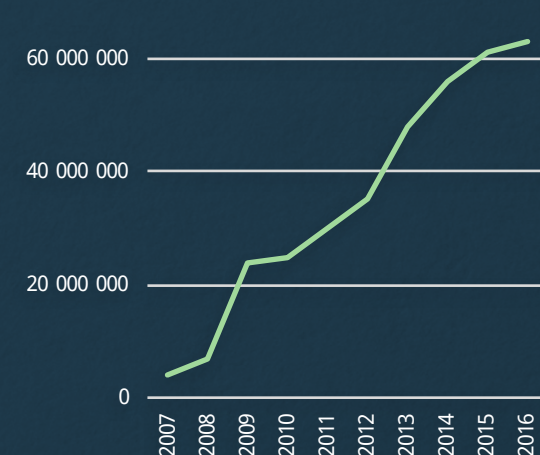
SNL og SML oppdateres daglig og er de mest leste verkene. NBL og NKL er historiske, biografiske verk som foreløpig ikke blir oppdatert.

Brukertallene til Store norske er svært høye: I vanlige måneder ligger vi i underkant av to millioner unike brukere. Brukertallene har flatet ut siden 2014 og vil nok ikke stige mer; det er rett og slett ikke så mange flere potensielle brukere. Antallet leste artikler per år fortsetter derimot å stige: Folk leser flere artikler i leksikonet, og det brukes hyppigere.

Gjennomsnittlig antall unike brukere per måned per år



Antall leste artikler per år



Organisasjonen

Det kommersielle allmennleksikonets tid viste seg å være over med overgangen fra papir til nett. I 2010 overdro Kunnskapsforlaget Store norske leksikon til Fritt Ord og Sparebankstiftelsen DNB, som avkommersialiserte det og fikk i gang en digitalt levedyktig produksjon. Siden høsten 2014 har leksikonet blitt publisert av Foreningen Store norske leksikon.

Medlemmene i foreningen er alle de norske universitetene i tillegg til høyskoler, institutter og andre ideelle organisasjoner.

For noen år siden hadde vi en hårete visjon om at snl.no skulle forvandles til en stadig strøm av oppdatert grunnkunnskap direkte fra forskerne. Få hadde tro på at landets akademiske elite ville skrive for folket i et tempo som var internett verdig.

Formålet med Foreningen Store norske leksikon er å publisere fagkunnskap på internett i nært samarbeid med universiteter, høyskoler og andre kunnskapsprodusenter.

UNIVERSITETENES VILJE TIL ANSVAR

Norske universiteter har vist en imponerende vilje til å motbevise skepsisen. Trass i store utfordringer knyttet til organisasjonsmodell, økonomi og vekslende rektorater med stadig nye oppgaver å ta fatt i, har universitetene evnet å gjennomføre en samlet strategi. Helt siden rektorene i 2013 ble enige om sammen å påta seg deler av det økonomiske ansvaret for Store norske leksikon, har hvert universitet fulgt opp ansvaret de tok på seg for at landet har et kvalitetssikret oppslagsverk.

Alle som én har universitetene i 2016 tatt tydelig medansvar. Alt tyder på at Store norske i framtida vil bli deleid og delfinansiert av en samlet og bred universitets- og høyskolesektor. Dette sikrer en stabil struktur med tilknytning til de akademiske institusjonene, slik politikerne har

ønsket som svar på utfordringen om å sikre nasjonalleksikonet for framtida.

Foreningen Store norske leksikon skal bidra til at medlemmenes kompetanse i hele det norske kunnskapsuniverset blir synlig og tilgjengelig i en bredere demokratisk offentlighet. Det er en kunnskapsdugnad hvor universiteter og høyskoler sammen kan bidra. Derfor er foreningsformen, en selveiende sammenslutning som skal fremme et felles formål, velegnet for Store norske leksikon.

Vi ønsker å favne om alle de sentrale norske kunnskapsmiljøene. I 2016 har vi valgt en forsiktig utvidelse i antallet medlemmer. Vi har satsset på å etablere solide bånd til eksisterende medlemmer, der mange nye fagmiljøer er innlemmet gjennom sammen-slåinger. I løpet av året er tre nye medlemmer invitert med, og både Høyskolen i Oslo og Akershus og Meteorologisk institutt er allerede innmeldt.

ØKONOMI

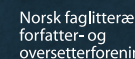
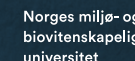
Store norske finansieres gjennom to hovedkilder: Medlemskontingenter og støtte over statens kulturbudsjett.

Samlede inntekter var i 2016 på 16,6 millioner kroner. 62 prosent av inntektene var medlemskontingenter, 30 prosent statstilskudd, og resten var andre inntekter. Inntektene økte med ca 2 millioner kr som følge av universitetsfusjonene.

Samlede utgifter var 16,4 millioner kroner. 45 prosent av kostnadene var knyttet til innholdsproduksjonen (honorar til fagansvarlige og forfattere, redigeringsverktøy, m.m.), 39 prosent lønn m.m. til redaksjonen, 16 prosent andre kostnader (lokaler, administrasjon, m.m.).

Overskuddet i 2016 var 116 000 kr.

Medlemmer av Foreningen Store norske leksikon



Samfunnsoppdraget

Mange hevder at vi lever i et postfaktuelt samfunn. Falske nyheter og usann informasjon kan spre seg som ild i tørt gress. USA har valgt en president som presenterer politiske holdninger som fakta. Skillet viskes ut mellom det å mene noe og det å kunne noe.

I en offentlighet hvor faktabasert kunnskap og redigerte medier er under press, blir det stadig viktigere å støtte opp om et norsk, redigert og signert allmennleksikon som Store norske.

Demokratiets kjerne er alles rett til å mene det de vil. I Norge har vi også lagt vekt på at demokratiet forutsetter at alle har samme rett til å kunne det de vil. Gyldig kunnskap er en forutsetning for å forstå, argumentere og påvirke i et demokratisk samfunn. Derfor sier grunnlovens paragraf 100 ikke bare at myndighetene er pålagt å legge til rette for at den offentlige samtalen skal være åpen, men også for at den skal være opplyst.

I dag er nettet den offentligheten vi lærer, leser og debatterer i. Google styrer i stor grad innholdet folk finner. En opplyst samtale er avhengig av at folk finner gyldig kunnskap. Mangel på gode, digitale kilder fører til at nettet blir et ekkokammer der det er vanskelig å spore opphavet til «fakta».

INFRASTRUKTUR FOR KUNNSKAP

På samme måte som nettsamfunnet trenger troverdige nyhetskilder, trengs kilder for basisen og bredden i vitenskapen. Selv i et mylder av innhold er det ingen selvfølge å finne gode kilder. Det kommer helt enkelt an på hvem som deltar i å skape nettinnhold.

Store norske er infrastrukturen der forskerne har mulighet til å formidle faget sitt til allmenn-

heten i et nøkternt og tilgjengelig språk. Og vi er så synlige på nett at folk finner vitenskapens svar på toppen av Google, for eksempel når de søker på «den islamske stat».

Formidling er en kjerneoppgave for universitetene. For å nå fram er de avhengige av arenaer som blir funnet og lest. Forskningsnytt blir formidlet gjennom media. Gjennom leksikonet satser universitetene på en bredere formidling: Her kan forskerne selv formidle grunnbegrepene direkte til allmennheten, uten at temaene må spisses for å passe en journalistisk vinkling. For hva viser den samlede forskningen som alle forskningsgjennombrudd bygger på?

Leksikonet gir folk grunnlag for å forstå både forskningsnyheter og annen samfunnsutvikling. På denne måten tar universitetene som medlemmer i Store norske leksikon et avgjørende samfunnsansvar for at vi har en opplyst offentlig samtale.

EN AUTORITATIV KILDE

Faglig kvalitet er eksistensgrunnlaget for Store norske. Formålet vårt er «å publisere signert innhold redigert av fagfolk. Artiklene skal være kvalitetssikret med hensyn til faglig etterrettelighet og kildekritikk».

Et leksikon er ikke bare til for å samle faktaopplysninger. Leksikon skal også definere begreper og formidle analytiske framstillinger av hendelser, emner og personer. Et opplyst samfunn har behov for at landets mest kunn-

Store norske er infrastrukturen der forskere har mulighet til å dele det de kan

Store norske leksikon skal være en premissleverandør for digital dannelse og kunnskaps-spredning i norsk nettoffentlighet.



Den norske kunnskapsarven

Store norske leksikon er Norges nasjonalleksikon. Vi har røtter tilbake til det første leksikonet som kom ut i den nye nasjonen fra 1906. Som allmennleksikon skal vi formidle og forvalte kunnskapsarven ved å dekke områder det forskes på i Norge og som er sentrale for norske forhold. Både innholdet i hver artikkel og utvalget av artikler skal ha faglig kvalitet. Store norske leksikon skal forklare sentrale begreper, hendelser, fenomener, steder, organisasjoner og personer.

Mange europeiske land har hatt egne nasjonalleksikon som har fått et allment omdømme som definerende autoritet. De fleste av disse har hatt vansker i overgangen fra papir til digital distribusjon, med sviktende inntekter og posisjon i samfunnet. Store norske er blant de få som har klart overgangen godt. Modellen med universitetene som grunnfjell sørger for solid eierskap og faglig autoritet.

Så vidt vi vet er vi det nasjonalleksikonet som i dag har høyest bruk blant egen befolkning. Til sammen gir dette Store norske en ledende posisjon blant de europeiske nasjonalleksikonene.

skapsrike mennesker skaper slike analytiske tekster.

Når mange hundre forskere skriver signerte artikler i Store norske, skaper de kilder som kan henvises til og der kvaliteten er enkel å vurdere. Artiklene fungerer som autoritative kildetekster, både for generell kunnskapsutvikling og i samfunnsdebatt. Dette til forskjell fra Wikipedia, der alle som ønsker det kan publisere, også anonymt.

ÅPENT OG TRANSPARENT

Store norske leksikon har vedtektsfesta at vi skal være en premissleverandør for digital danning. Det er vi ikke bare i form av leksikonkontekstenes kunnskapsformidling, men også ved måten vi selv bruker teknologi på for å fremme den kloke samtalen.

Digital publisering gjør det mulig å knesette et prinsipp om at produksjonen skal være åpen, gjennomsiktig og lett å kritisere. Dette gir potensielt stor samfunnsverdi, ikke minst for kunnskapsformidling, men også gjennom å bygge tillit og forståelse mellom akademia og en bredere allmennhet.

Som teknologi har internett endret hva folk aksepterer som autoritativt. Den anonyme definisjonsmakten eksperter generelt – og papirleksikonet spesielt – hadde, er ikke like selvfølgelig. På nett gir det lavere troverdighet å være navnløs og lukket. Tillit oppnås best når leserne kan være i dialog og enklest mulig kan utøve kildekritikk.

Store norske praktiserer et prinsipp om radikal åpenhet: For det første kan hvem som helst foreslå endringer og begrunne forslagene. En avgjørende forskjell fra Wikipedia er at forslagene blir tatt stilling til av en fagansvarlig før publisering.

I kommentarfeltet under hver artikkel kan leserne offentlig kan kritisere teksten og diskutere med fagansvarlig. Oftest blir kommentarfeltet brukt til å stille spørsmål og be om forklaringer.

For Store norske betyr åpenhet også at kildekritikk skal være enkelt. Som Kulturkomiteen på Stortinget formulerte det i sin merknad til støtteordning for nettleksikon:

Med vårt eget publiseringssystem bruker vi teknologi til å gjøre det gjennomiktig for alle hvem som definerer den norske kunnskapsarven.

«Komiteen vil påpeke at åpenhet om hvem som skriver er vesentlig for å kunne utøve direkte kildekritikk, og derved kvalitetssikre og forbedre levende leksikalske oppslagsverk.»

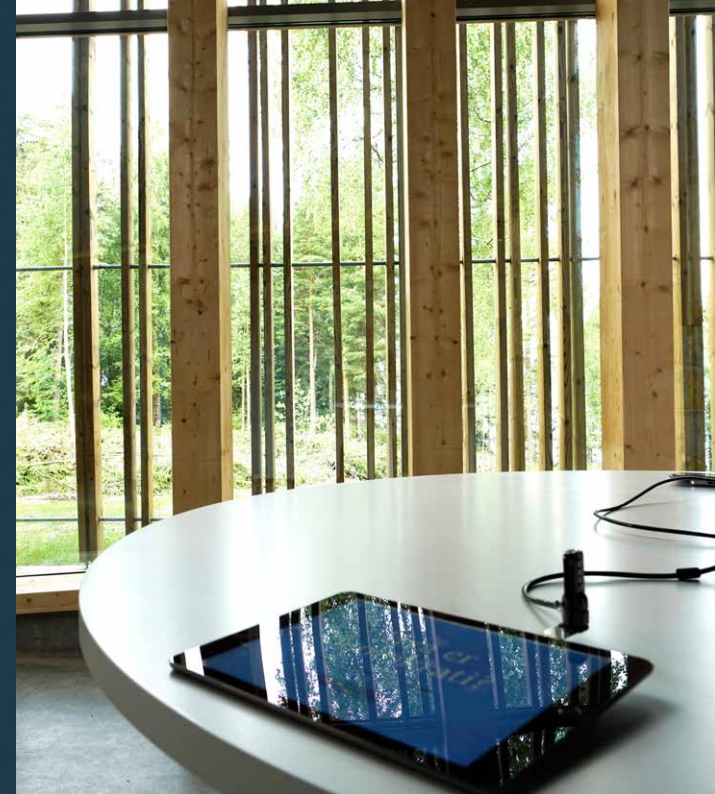
Der trykt informasjon tidligere alltid var redigert under ansvar, er det i dag blitt nær like lett å publisere til hele verden som å snakke med naboen. På den ene siden øker dette tilgangen til informasjon. På den andre siden blir det mer opp til hver enkelt å vurdere gehalten i det vi finner. Å mestre kildekritikk er en stadig viktigere forutsetning for å bli kunnskapsrik.

Hos oss skal folk kunne se hvem som står bak all aktivitet, og derfor krever vi at alle skriver under fullt navn. Vi tillater ikke pseudonymer og anonyme bidrag. På profilsidene til de fagansvarlige kan leserne se både hvilken bakgrunn de har og hva de gjør i leksikonet.

Både skriving og redigering skjer direkte i publiseringssystemet, og vi bruker muligheten teknologien gir til å være så gjennomsiktige som mulig: Leserne kan følge oppdateringene mens de skjer – enten via forsiden eller på hvert fagområde. I tillegg er hver eneste revisjon av en artikkel tilgjengelig: Man kan se hvem har foreslått endringer, og like viktig, hvem som har godkjent dem. Bare i 2016 ble det lagret 46 000 versjoner av ulike artikler. Slik er det gjennomsiktig hvem som skriver leksikonet, og slik er det mulig å drive direkte og detaljert kildekritikk.

Den digitale historikken vil over tid fortelle hvordan det vitenskaplige synet på begreper, hendelser, sted og folk har utviklet seg over tid, og hvem som har formulert dette synet. Det vil danne fortellingen om hvem som har definert den norske kunnskapsarven.

Åpenhet om hvem som skriver er vesentlig for å kunne utøve kildekritikk.



Fagfolk bør definere de kontroversielle begrepene

Utøya har en lang tradisjon som arena for opplæring i demokrati, ytringsfrihet, toleranse og mangfold. Samtidig bærer Utøya sterke og konkrete vitnesbyrd om hvorfor disse verdiene ikke kan tas for gitt.

I 2016 ble Hegnhuset bygd opp rundt kafébygget, der mange AUF-ere ble myrdet 22. juli 2011. Huset er et læringscenter der ungdom kan reflektere over hva demokrati betyr for dem, hva som utfordrer demokratiet og hvordan de selv kan verne om det.

Hegnhuset er kåret til et av verdens viktigste nybygg i 2016. Tekstene i læringscenteret, som blant annet definerer høyreekstremisme, islamofobi og rasisme er levert av Store norske leksikon.

VITENSKAPENS STEMME

Særlig i samfunnsdebatter er det viktig at forskere når ut med en god kunnskapsbasis. Store norske leksikon har vitenskapelig basert innhold, også i stridsspørsmål. Vi har ikke som mål i seg selv at innholdet skal virke «nøytalt» eller gjengi hva folk flest er enige om. Derimot skal vi gjengi hva forskere flest er enige om – eventuelt hva de er uenige om der det er relevant for basisomtalen vi gir.

Vi er vitenskapens stemme i offentligheten – enten det gjelder i dag ukontroversielle tema som Rolf Jacobsen og akustisk fonetikk, eller debatterte emner som vaksine, klima, ulv og Jerusalems historie. Vårt innhold bygger på forskningsmetode. Om forskningsbasert kunnskap virker kontroversielt eller ikke i debattene, er avhengig av samfunnsforholdene ellers.

Store norske leksikon er vitenskapens stemme i offentligheten

Det er tydelig at Store norske spiller en folkeopplysende rolle i mediene. I nyhetene blir vi lenket til som kilde til bakgrunnskunnskap for eksempel om det amerikanske valgsystemet eller hva selvregulering er. Oftest lenkes det til begreper – som cis-kjønnet, hadither eller narsissisme.

En relativt stor andel av mediehenvisningene kommer fra debattinnlegg, og det ser ut til at unge særlig ofte lenker til oss for å underbygge innleggene.

Integreringens tid er forbi. Kanskje er det like

A-ordet er tilbake



Ⓜ **Kommentar**
Andreas Slettholm

Oslo-kommentator

«Assimilering er en statlig politikk for å gjøre en språklig eller kulturell minoritet eller innvandret gruppe mest mulig lik majoritetsbefolkningen», heter det i Store norske leksikon.

Om man skulle lure på om assimilering er en god idé eller ikke, kan man kikke i samfunnsfagbøkene i videregående opplæring. Her er begrepet tett knyttet til fornuksingspolitikken overfor samene. «Norske myndigheter forsøkte å tvinge dem til å bruke norsk språk og norske navn», som det heter i en av dem.

Tvangsopplæring

For i rundt 40 år har samenes skjebne fungert som et stjerneeksempel på hvordan nye innvandrere ikke skal tilpasses det norske samfunnet.

Slik Brochmann 2-utvalget skriver, har den foretrukne strategien i stedet vært integrering: Så lenge innvandrere aksepterer sine rettigheter og plikter i landet, kan de fortsette å identifisere seg med kulturen de kommer fra. Med andre ord kan du beholde både hvitløk, religion, verdier, språk og en sterk familieorientering så lenge du er lovdig.

Kanskje var det en korrekt beskrivelse av politikken på 80-tallet. Om det er dekkende for dagens integreringsideologi, er tvilsomt. Bunken av forventninger, eller hva som er «innvandreres plikter», for å bruke ovenstående definisjon, er blitt stadig større.

Ett eksempel er språk. I tråd med integreringstanken skulle myndighetene være forsiktede med å pålegge flyktninger å lære norsk. Diskusjonen gikk gjennom hele 90-tallet. Antirasistisk senter og Rådet for innvandringsorganisasjoner i Oslo var blant dem reagerte sterkt

Vanskelig å se forskjell

Morsmålsopplæring er et annet eksempel på å være ansett nærmest som en rettighetsderving i morsmål degradert til gode pedagogiske virkemidler for å lære. De siste 15 årene har andelen minoriteter som får morsmålsundervisning dag er dette en ganske marginal del av opplæringen for innvandrerbarn.

Man kunne fortsatt: Innvandrere som sender barna i barnehage, kan nå velkomme i kommunen på døren. Religiøse ledere kan ikke bare ta avstand fra terror, men aktivt forebygge radikaliseringsprogrammer. For å forebygge radikalisering, må man fra år bestå prøvefunnskunnskap og norsk. Programmet i Arbeiderpartiet ønsker å frata statsstøtten hvis de mangler kvinnelige lærere for å sikre økt likestilling i moskeene.

Det begynner i det hele tatt å bli vanskelig å se forskjell på å være «fullt integrert» eller «milt» i det norske samfunnet.

Assimilering på norsk

Kanskje er det derfor få har reagert på rapport om annengenerasjonsinnvandrere har tittelen *Assimilering på norsk*. Der ser Jon Horgen Friberg en hederlig forsøk på å renvaske begrepet. Hans poeng er at assimilering rent faktisk skjer – dataene at innvandrerungdom absorberer lil demokratiske grunnverdier, tar høyere utdanning og har forholdsvis stor sosial mobilitet. Han forstår assimilering som en prosess der kulturelle grenser blir mindre betydningsfulle over tid.

I en slik forståelse av begrepet inneholder ikke assimilering å gi fullstendig avkjenning på egen kulturelle identitet. Snarere kan det bli mest mulig lik majoritetsbefolkningen, også betydning ved den dominerende kulturdrer seg.

Brochmann 2-utvalget bruker assimileringsbegrepet frimodig og påpeker at full assimilasjon av innvandrere innebærer «oppfattes som en legitim del av det norske fellesskapet». Med andre ord: Hvis det svin eller drikke alkohol er synonymt med å være norsk, vil assimilasjonen aldri ly

Frimodig bruk

Forskernes bruk av begrepet signaliserer at begrepet er i ferd med å bli stuerent og dre kretser enn de mest innvandringsrike. Men på assimileringens ferd er det



Nå har blant annet CNN, People og US Weekly fått tak i rettsdokumenter hvor Pitt anklager Jolie for «ikke å eie evne til selvregulering» når det kommer til å forhindre at sensitiv informasjon om barna blir offentlig, skriver CNN.

Store Norske Leksikon definerer selvregulering som evnen å kontrollere handlinger, tanker og følelser slik at de er i tråd med det langsiktige målet. Denne saken har parene ønsket å sikre at de handler i barnas beste.

«Staten må stille krav til moskeene om ny tolkning av islams tekster.»

For å hindre praktisering av sharia som tillater barnebruder, kjønnsdiskriminering og underkastelse, må staten ta ansvar for likestilling i innvandrer miljøet. Vi lever i Europa og verdsetter menneskerettigheter. Da må staten stille krav til moskeene om ny tolkning av islams tekster. Staten og media må kreve at sentrale moskeer og Islamsk Råd må komme på banen og at muslimske kvinner gjøres fri til å ekte akkurat den de vil etter sitt eget hjerte i en voksenalder. Moskeene må ta klart og tydelig avstand fra de sataniske vers i Koranen som er kjønnsdiskriminerende og hadithene som er basert på Muhammeds seksualliv. Staten må kort og godt prioritere menneskerettigheter og FN's barnekonvensjon over religion.

«Det er ingenting galt med sexliv.»

De fleste av oss er nå i tyvedrene, og mange er på jakt etter en å dele livet med. Men hverdagen blir stadig mer seksualisert, og med apper som Tinder er det lett å bli distraert. Vi er en generasjon av frismede unge voksne, og selv om det er ingenting galt med et aktivt og utforskende sexliv, er det viktig å være oppmerksom på hvilke følger et slikt overveidende fokus på seksualitet kan ha.

Vi er nemlig også en generasjon med dårlig forhold til egen kropp, samt økende forekomst av seksuelt overførbare sykdommer. Kvinner tar fremdeles hovedansvaret for prevensjon, og voldtekter skjer med hyppig frekvens. Vi har problemer med å binde oss, og datingkulturen blant unge er ikke langt unna den som blir portrettert i tv-serien «Girls».

Samtidig fremstiller mediene hovedsakelig heterofil kjærlighet mellom kjønnskjennede personer, og de som identifiserer seg med noe annet enn dette kan lett føle seg utstøtt.

Mange bivirkninger

67 barn i alderen 2 til 18 år fikk påvist [narkolepsi](#) og/eller [katapleksi](#) etter at de hadde tatt Pandemrix-vaksinen. Og 17 tilfeller er rapportert hos voksne, i følge Legemiddelverket.

De 548 personene med alvorlige bivirkninger har til sammen 3247 bivirkningsdiagnoser, mange av disse omfatter også kortvarige plager.

Vinneren tar ikke alt

Det amerikanske valgsystemet fører til at det ikke nødvendigvis er den kandidaten med flest stemmer som vinner valget. Det så vi sist et eksempel på i år 2000, da republikanernes [George W. Bush vant over sin motkandidat Al Gore](#).

NORSK FAGSPRÅK FOR EN NORSK VIRKELIGHET

En sentral oppgave pålagt universitetene er å sikre norsk fagspråk og terminologi. Det er et demokratisk problem dersom eksperter bare skriver på engelsk fordi det blir vanskeligere for folk å finne den relevante kunnskapen – og å forstå den. Med et nasjonalleksikon sørger man for at basisen i kunnskapsuniverset blir formulert på norsk. Sagt med stortingsmeldinga «Mål og Mening»: «Ordbøker og leksikalske oppslagsverk utgjør ein viktig del av den totale skriftkulturelle infrastrukturen i eit språksamfunn ... Eit livskraftig nasjonalleksikon, som i dag må finnast i digital grunnform, er ein nødvendig del av ein språkleg infrastruktur for framtida.»

Om norsk fagspråk skal være levende, må det finnes arenaer der fagfolk formidler på norsk.

Om norsk fagspråk skal være levende, må det finnes arenaer der fagfolk formidler på norsk. Stadig færre fag blir formidlet i norske bøker og artikler, og undervisning på universitetene domineres i økende grad av engelsk. Utvikling av norske fagtermer kan stoppe opp. Gapet øker mellom fagspråket og språket folk flest kan.

I 2011 pekte Språkrådet på Store norske som den mest egnede kanalen for formidling av norske fagtermer. I Store norske må eksperter skrive på norsk om viktige begreper i alle fag. Slik er leksikonet en garantist for å videreutvikle det norske fagspråket og de norske fagtermene. Vi har også et uttalt mål om å få skrevet artikler på nynorsk. Foreningen kan publisere verk på alle norske språk.



Store norske leksikon STORE MEDISINSKE LEKSIKON Logg inn eller registrer deg

Søk i Store medisinske leksikon

leukemi

Store medisinske leksikon → Medisin → Blod og immunsystem → Blodsykdommer

Innhold
 INNHOLD
 SYMPTOMER
 DIAGNOSTISKE
 BEHANDLING
 AKUTTE LEUKEMIER
 KRONISKE LEUKEMIER
 PROGNOSE
 AKUTTE LEUKEMIER
 KRONISKE LEUKEMIER
 LES MER I STORE MEDISINSKE LEKSIKON

Leukemi, blodkreft, er fellesnavnet på en gruppe **ondartede** blodsykdommer som kommer fra umodne hvite blodceller (leukocyttar). Blodkreftcellene kommer opprinnelig fra **benmargen**, og derfra vandrer de ut i **blodet**.

De fleste barn som får leukemi blir friske. Voksne kan det være vanskeligere å kurere, men sykdommen kan vanligvis kontrolleres godt med medikamenter.

Navnet leukemi kommer fra gammelgresk og betyr «hvit blod».

Inndeling

Leukemi deles både inn i akutte og kroniske former og etter hvilken celletype som er utgangspunktet for kreftcellene.

Omtrent halvparten av alle leukemier er akutte, den andre halvdelen er kroniske. Blodkreftcellene blir dannet i **benmargen** og det er i hovedsak to typer **benmargsceller** som gir opphav til leukemi: forstadier til **granulocyttar** og forstadier til **lymfocyttar**. Den

UTTALE: leukemi
ETYMOLOGI: av leuk- og -emi, 'blodsykdom', av gr. haina, 'blod'

Alder	Kronisk lymfatisk leukemi	Akutt lymfatisk leukemi	Kronisk myelogen leukemi	Akutt myelogen leukemi
20	~100	~0	~0	~0
40	~100	~0	~0	~0
60	~100	~0	~0	~0
80	~450	~0	~100	~100

For Store norske er språkarbeidet viktig. Vi er avhengige av at folk finner oss gjennom søkeordene de bruker og at de forstår det vi skriver. Et lett lesbart språk gjør vanskelig innhold klarere. Tekstbasen fra papir er ofte på tungen riksmål. Med oppdateringene siden 2011 blir tekstene mer lesbare. I 2016 ble flere viktige medisinerartikler lettere å lese.

Hva mener leserne om Store norske?

I 2016 ville vi vite mer om hva leserne mener om oss og gjennomførte en brukerundersøkelse blant 35 000 brukere. Figuren viser hva leserne skrev da de fritt kunne velge ord de mener skildrer Store norske leksikon. Beskrivelsene deres samsvarer fint med samfunnsoppdraget vi ønsker å ta på oss.

Redaksjonen i Store norske er vant med å ta imot store utfordringer og lytte til kritikk, særlig innen områdene som med rette blir kritisert av noen lesere (merket med oransje i ordskyen).

Derfor ble vi ekstra glade for at storparten av leserne er så positive. At de ser oss som pålitelige, at vi leverer kvalitet, og ikke minst at mange mener leksikonet er enkelt å lese.

Leserne

Store norske leksikon har høye brukertall, kommer høyt i søkeresultatene i Google og leses mye. Dersom leksikonet hadde vært med i TNS Gallups offisielle statistikk over norske nettsted, hadde det ligget rundt 15.-plass på lista over de mest brukte norskpubliserte nettstedene. Med det er snl.no det nest største ikke-kommersielle nettstedet publisert i Norge (etter NRK).

På en typisk dag i 2016 ble det lest 250 000 artikler. Det er tydelig at elever og studenter er en stor brukergruppe, for de mest leste artiklene samsvarer med pensum i skoleverket, som de store religionene, vitenskapens grunnbegreper, viktige historiske hendelser og sentrale personer. Medisin og helsestoff er mye lest, med store sesongvariasjoner. Mediernes dekning av begivenheter merkes tydelig i lesertallene.

Til tross for at alle fagområder av leksikonet har sine kioskveltere, blir også de perifere artiklene lest. Folk søker breddekunnskap, og de fleste av leksikonets 185 000 artikler blir lest i løpet av et år. Vi ser likevel at halen av sider som blir lite lest er svært lang: Rundt halvparten av artiklene blir svært lite lest. Det er også for få som klikker seg videre for å lese flere artikler. Dette kan selvfølgelig bety at folk finner det de leter etter, men her ligger det et betydelig potensial for økt bruk: å løfte fram godt innhold for leserne for å få flere til å lese mer.

Det er i underkant av 2 millioner brukere av Store norske hver måned, og antallet brukere økte med 4,2 prosent i 2016. Andelen brukere som kommer tilbake er stabil, men en forsiktig økning (fra 66,7 til 68,6), mens andelen besøk som går rett til snl.no har økt med 8,8 prosent siste år. Det tyder på at vi i større grad er en side folk har in mente.

Over 90 prosent av leserne kommer til snl.no fra Google. I 2016 har vi indeksert innholdet vårt bedre. Likevel øker den målte trafikken fra Google

bare litt (mens den øker tydelig fra mindre søkemotorer som Yahoo og Duckduckgo).

Totalt ser vi at antallet sidevisninger øker med 3 prosent, til forskjell fra tidligere år. Dette er noe som gjelder mange nettsider, og det kan skyldes at flere vil verne om personopplysninger og velger å skru av innstillinger som viser aktiviteten deres. Dermed leser de snl.no uten at vi kan registrere det.

HVEM LESER LEKSIKON?

Den store lezerskaren vår er elever og studenter: Lesertallene er høyest på høsten når studentene kommer til universitetene. Tallene synker i alle undervisningsfrie perioder.

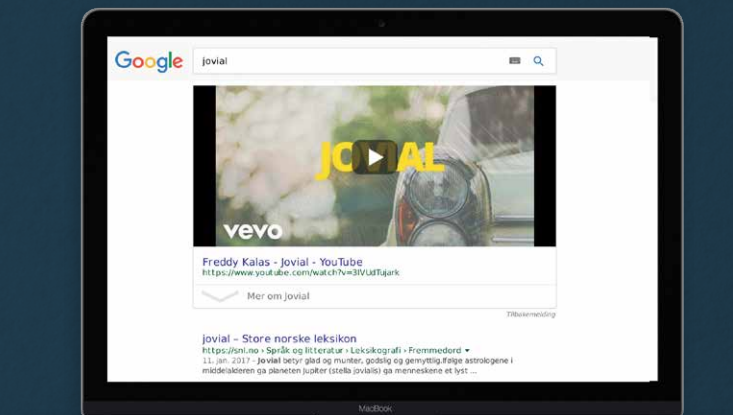


42 prosent leste leksikonet fra mobil eller nettbrett i 2016.

Det er mobilbruken som øker (med 14 % i 2016). Nettsidene tilpasser seg automatisk ulike skjermstørrelser for å gi en god leseropplevelse. På mobil leser folk i snitt 1:16 minutter, på nettbrett 2 og på PC/Mac 3 minutter.

De aller mest leste artiklene er pensum for mange trinn: Jødedom (lest 103 000 ganger i 2016), hinduisme (99 000), buddhisme (92 000), islam (91 000), den kalde krigen (88 000), den franske revolusjonen (86 000) og Norges litteraturhistorie (78 000). Disse blir gjerne lest på dagtid, og tallene øker fra år til år. Vi ser også at trafikken fra læringsressurser øker, selv om de utgjør en veldig liten andel av elevbesøkene.

Det voksne publikumet er også stort, men de sprer seg på flere artikler. På kveldstid ser vi dem godt: De leser saker i nyhetsbildet og artikler fra Store medisinske leksikon, som f.eks. artrose (71 000 lesere i 2016).



Unge bruker ikke bare leksikonet til utdanning, men også for å lese om ting de er opptatt av, som når låta Jovial blir en hit og de syns de er greit å vite hva ordet egentlig betyr. Artikkelen var blant de mest leste sommeren 2016.

Det gamle papirleksikonet var noe alle nordmenn kjente. Den digitale versjonen er best kjent blant de unge. Blant dem over 40 er det en god del som ikke er klar over at leksikonet lever og oppdateres på nett. Dette er en stor utfordring for oss, som vi vil ta tak i.

For å øke antallet nye brukere har vi begynt å jobbe med å bli mer synlige utenfor snl.no og Google-søk. I 2016 startet vi utvikling av en app som vi er spente på om kommer til å bli brukt. I tillegg prøver vi å gjøre leksikonet synlig på andre nettsider. Derfor har vi så smått starta en nyhetstjeneste med artikler som kan brukes som bakgrunn for nyhetsstoff. I overkant av 1 000 journalister mottar tipsene. Vi ser at trafikken fra de store norske mediene øker. Vi får særlig mange treff fra Dagbladet (36 000), NRK (17 000) og VG (15 000).

Redigerte medier og sosiale medier lever i dag

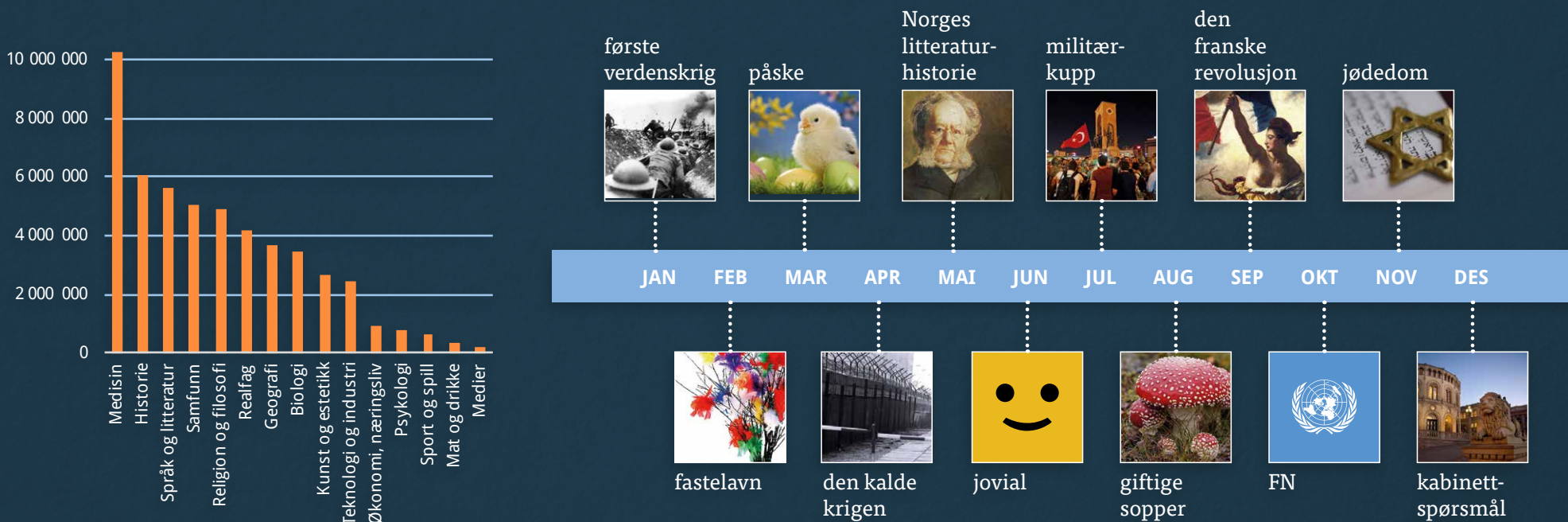
i et samspill, og et grep for å gjøre leksikonet mer synlig handler om å være tilstede i sosiale medier. I 2016 har vi laget en ny form for deling av aktuelt innhold på Facebook og Twitter. Vi ser at postene når ut til flere enn før. Selv om dette står for lite av den totale trafikken, ser vi en økning på 6,7 prosent – til 137 000 besøk – til snl.no fra sosiale medier i 2016. Andelen nye brukere fra sosiale medier har økt med 12 prosent. Selv om arbeidet i sosiale medier er tidkrevende, vil vi over tid kunne bygge en fast følgerskare som vil spre bevissthet om at Store norske leksikon har oppdatert og godt innhold.

STORE NORSKKE OG WIKIPEDIA

Wikipedia har høyere samlede lesertall enn Store norske leksikon. Hovedårsaken er at vi ikke dekker like mange områder. Både personer, hendelser,

steder og begreper som omtales i Store norske skal ha nasjonal eller faglig relevans. Stikkprøver viser at for artikler som er relevante for akademisk formidling, har Store norske ofte like mange lesere som norsk Wikipedia: Geografi og populærkultur er mindre lest, mens innen jus, litteratur, historie og lignende, har vi gjerne like mange lesere. Medisinartikler er til dels mye mer lest på Store norske. Norsk og særlig engelsk Wikipedia lenker mye til Store norske som kilde.

Som oppslagsverk har vi ulike roller: Wikipedia kan gi mye informasjon om virksomme mennesker i offentligheten og kan ofte være raskere, mens Store norske kan gi den autoritative biografien, da skrevet med faglig innsikt og habilitet. Store norske er på sitt beste i definisjoner og analyser der god faglig forståelse tilfører merverdi. Det er også slik leserne bruker oss.



artikler fra forrige generasjons botanikere.

Med disse prinsippene til grunn, er utfordringen å ha oversikt og å styre arbeidet. Hvor oppdaterer de fagansvarlige, og hvor burde vi legge inn innsatsen nå? Hvor har folk foreslått endringer og kommentert, og har den fagansvarlige svart? Og sist, men ikke minst: Hvordan kan en liten redaksjon sørge for at 600 ulike mennesker fra hele landet arbeider best mulig – og ganske likt – med 175 000 artikler i SNL og SML?

PRIORITERING OG DUGNADSÅND

SNL og SML har 175 000 artikler som alle er forventet å være faglig gyldige til enhver tid. Sammenlignet med andre nettsider er dette en enorm mengde sider som skal vedlikeholdes. I tillegg har vi fortsatt store mengder «papir» – det vil si artikler som mangler det folk forventer av et digitalt leksikon: lenker, bilder og fulle setninger.

Når redaksjonen verver og veileder fagansvarlige, prioriterer vi etter lesertall, aktualitet, hvor faglig sentralt innholdet er og i hvilken grad det er utdatert. De mest leste artiklene er blitt prioritert først. Det betyr i praksis at svært mange artikler ikke er oppdatert siden papirtiden.

På den andre siden er leksikonet en dugnad. Alle vet at når det først dukker opp ivrige entusiaster på en dugnad, er det lurt å holde dem i gang. Så lenge en fagansvarlig jobber godt med relevant innhold, er det god arbeidsmetodikk for redaktøren å heie og hjelpe dem videre og drive kvalitetskontroll. Derfor er enkelte fagområder mye mer gjennomarbeidet enn andre, blant annet innen musikk, kunst, norsk geografi, anatomi og design.

Men: Med nær hundre fagansvarlige i snitt per redaktørstilling, må måten å hjelpe på være effektiv – og det er hovedutfordringen for hver enkelt redaktør. Sammen prøver vi stadig å finne nye måter å være effektive på.

BEDRE VERKTØY OG METODIKK

I 2016 har det for første gang vært enkelt for redaktørene å se hva som er mest lest og minst

oppdatert for hver fagansvarlig i hvert fag. Derfor har mange fagansvarlige fått lister for hva de skal prioritere. Snart vil de fagansvarlige også selv kunne sjekke hvilke artikler som er mest lest, når de ble oppdatert sist og om de har bilder. Sammen med den faglige oversikten de selv har, kan dette gi bedre retning på innsatsen de legger ned.

I 2016 har vi gjennomarbeidet og revidert forfatterveiledningen. Det gjør leksikonfaget lettere tilgjengelig for nye fagansvarlige, og det er med på å sikre at artiklene framstår enhetlige på tvers av fagområder.

For første gang har også vi sendt ut mange og jevnlig felles e-poster med skrive tips. I tillegg har alle leksikonarbeiderne en felles Facebook-gruppe med 415 medlemmer. Her stilles det særlig tekniske spørsmål.

Et nytt grep for å kvalitetssikre innholdet er «desken». Redaktørene følger alle dagens endringer på omgang, slik at de fagansvarlige samme dag får en første respons på forbedring av språk og sjanger. Desken følger også med på kommentarer og sjekker nyhetsbildet.

De fagansvarlige er forventet å behandle alt fra spørsmål fra skoleelever som ikke orker å lese til prøven, til fagtungne endringsforslag om komplisert stoff. Redaksjonen skal holde et øye med om det skjer. Men i den evige strømmen av endringer er det fort gjort at en kommentar eller et forslag blir liggende ubesvart. Det kommer stadig flere kommentarer til artiklene: I 2016 satte vi ny rekord med 1 238 kommentarer. 423 kom fra leserne, og både de fagansvarlige og redaktørene ga rundt 400 svar tilbake.

I publiseringssystemet har vi nylig utviklet bedre verktøy for å se hvor det er ubehandlede forslag og kommentarer. I 2016 fikk vi bukt med en altfor stor haug forslag og kommentarer fra lesere som hadde blitt liggende ubesvart. For at brukermidvirkning skal fungere, er det viktig at brukerne får raskt svar, og det at vi nå er å jour med innspillene gir oss langt bedre forutsetninger for god dialog med brukerne.

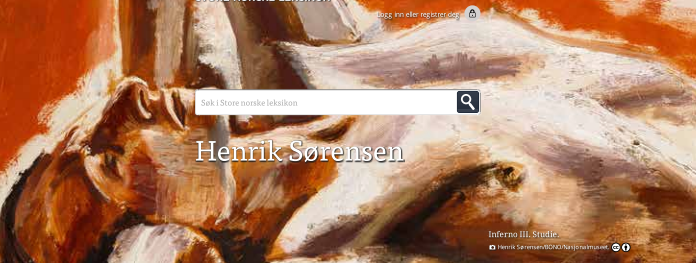


Historiske bildesamlinger, tilgjengelige for alle

Store norske leksikon er en svært egnet plattform for publisering av store, historiske bildesamlinger: Bildene blir tilgjengelige for et stort publikum, knyttet til relevante artikler og analyser. Slik får de større verdi enn om bildene bare publiseres frittstående.

I 2016 fikk Store norske bistand fra Fritt Ord og NTB Scanpix for å publisere blant annet 2500 historiske portrettfoto fra Norsk biografisk leksikon. De fleste bildene har aldri blitt publisert digitalt tidligere.

Bildene over: 1. Forfatterne Halldis Moren Vesaas og Tarjei Vesaas. 2. Farmasøyten Olav Brænden, som bygde opp og ledet FNs narkotikalaboratorium i Genève. 3. Anna Bugge, norsk-svensk jurist, kvinnesaks- og fredsforkjemper, en av de førende kvinnesaksforkjempere i Norge. 4. Et unikt foto av offiseren og politiker Birger Braadland fra da han var leder for Norges delegasjon til Folkeforbundet i 1931.



Søk i Store norske leksikon

Henrik Sørensen

Inferno III. Studie
© Henrik Sørensen/NDK/Nordnorsk museum

Store norske leksikon → Kunst og estetikk → Bildende kunst → Kunsthistorie → Norsk bildende kunst fra 1800-1945

Henrik Sørensen, født i Vårmland, Sverige, norsk maler. Han øvde både som kunstner og gjennom sin vitale, lærerke og dominerende personlighet en vidtrekkende innflytelse.

OGSÅ NJENT SOM Henrik Ingvar Sørensen
FØDT 1882
DØD 1962

Sørensen begynte på *Kunstindustriskolen*, var i 1904-05 hos *Kristian Zahrtmann* i København og i 1906 og 1910 hos *Henri Matisse* i Paris. Matisse-skolen satte sitt preg på en del bilder fra tiden 1910-14. De romantiske fantasier *Svarbøkken* (1909) og *Gullgiglen* (1910), begge i *Bergen Kunstmuseum*, anses der tone av naturmytikk og indreilig opplevelse av det nasjonale som skulle vokse seg stadig sterkere. Stor betydning for ham fikk vennskapet med *Erik Werenskiöld* og *Oluf Wold-Torne*.

Den *første verdenskrig* utløste angstpregede visjoner som *Menneskeflugten* (1917) og *Redd* (1917-19), og noe av den samme apokalyptiske stemning fyller pasjonstrilogien *Getemunc*, *Goigata* og *Pieta* (1921-25) og *Inferno* (1924-25), alle i *Nasjonalmuseet* i Oslo. I Oslo, København og i andre portretter fra 1920-årene kan være voldsomt oppdrevet, hektisk og dissonansrik, men i andre bilder, som *Gudrun i døren* (1917) er den avklart, mild og harmonisk.

Fra 1919 var han bosatt i Paris, men allerede før han i 1927 slo seg ned i Oslo hadde han hentet motiver fra norsk natur og folkeliv, særlig Telemark, som ved siden av Holmbu, der han bodde en sommer, fra til både hans viktigste inspirasjonskilde. Han malte landskaper med en ekstatisk, mystisk betont naturopplevelse, for eksempel *Telemarkskjandskap* (1925), *Bybrøtt i Vinje* (1931), og etter den annen verdenskrig en rekke bilder av den store øka i Holmbu. Han skapte også komposisjoner der mennesket i situasjon lengsel, hengivelse og smerte smelter sammen med naturen, blant annet *Aylkurguten* (1926), *Den norske Pan* (1933), og de mange Tone Velli-motiver.

Rundt 1930 oppstod tendensbilder som *Gatekamp* (1930) og *Ærens mark* (1931). Samtidig kom rekken av monumentalaker, blant annet alterverker i *Lindøgving* (1934) med den anglo-normale, forvorte Kristus i midtfeliet (gjensatt i *Lillestrøm kirke* samme år), det svære veggfletet til *Folkeforbundspalasset* i Genève (1939) og den mer enn 300 m² store fondveggen i *Oslo rådhus* (1938-50). Dessuten utsmykket han en rekke kirker med symbolisk-religiøse scener. I sine mange portretter søkte han det karakterfullt uttrykkelige og typiske, ofte i kanter, monumental forenkling (*Ingeborg Refling Hagen*, 1932, *Sigurd Christiansen*, 1935-36, *Agnes Mowinkel*, 1949, *August Oddevær*, 1957).

Som illustratør behandlet Sørensen fortinnvis sentrale verker som *Jørgen Moe* i *Branden* og *I fjærrer* (1928), *Bjærnstjerne Bjørnsons* *Bondeforellinger* (1929), *Julian Storm* og *Moes* *eventyr* (1930), *Sørensen* *Johans* *Brakelortner* (1930) og *Sammen* *Da Vinjes* *Storgut* (1931). Sørensen utgav i 1932 en liten bok om *Wold-Torne* og skrev ellers mange artikler; Sørensen er rikt representert i museene i Oslo og Bergen og ellers i nordiske museer.

Et Sørensen-monument, utført av *Ragnhild Butenschon*, ble 1968 reist i *Lillestrøm*. Hans sønn *Oluf Sørensen* har oppført to gallerier, det hans fars kunst er tilgjengelig for publikum. I Holmbu ble *Holmbu Billedgalleri* åpnet 1973, og i *Smørklepp* i



1917. © Gudrun i døren, Malerens hus i Fatt. Cooz © Henrik Sørensen/Nasjonalmuseet, Værnes verk



Første verdenskrig, utløste angstpregede visjoner som Inferno, 1924-25. © Inferno © Henrik Sørensen/NDK/Nordnorsk museum, Værnes verk



Redaktørhverdagen består i å redigere artikkel etter artikkel, i hundre- og tusentall. Men etterhvert synes resultatet: Vanskelige tekster eller gammelmodige synsvikler blir borte. Et knippe artikler eller et helt fagområde som rett og slett skinner! Dette er hva redaktørene er mest stolte av å ha fått til i 2016:

BILDER SOM FORTELLER MER ENN TUSEN ORD

For mange artikler er bilder vesentlig for å forstå innholdet. Et kjempeløft i 2016 har vært å finne bilder der artiklene trenger det mest. Særlig kunst, design og dyr har fått vesentlig flere bilder.

I tillegg har vi funnet igjen over 20 000 bilder som tidligere er brukt i papirleksikonet, blant annet en stor mengde kjemiillustrasjoner. Vi har også funnet fram bilder brukt i Norsk biografisk leksikon. Med støtte fra Fritt Ord har vi arbeidet med å identifisere og bearbeide alle disse bildene, slik at de nå kan publiseres på snl.no. Det betyr at offentligheten får tilgang til en stor mengde dokumentariske fotografier fra norsk historie, blant annet av folk det hittil har vært få eller ingen gode digitale bilder av.

STORE MEDISINSKE LEKSIKON

Store medisinske leksikon er blant Norges mest leste medisinske oppslagsverk og er en fusjon av medisinnholdet i Store norske leksikon og papir-

leksikonet Store medisinske leksikon.

I 2016 fikk vi fart på oppdateringer av medisinnholdet. 5 659 artikkeloppdateringer er skjedd. 1 million tegn er endret (mot 280 000 tegn året før). To dyktige leger har jobbet deltid med oppdatering, rydding og rekruttering av nye fagansvarlige.

Vi har oppdatert viktige artikler som leukemi, hiv/aids, zika-feber, anemi, sklerodermi, kronisk utmattelsessyndrom og artrose. Den faglig sentrale autofagi, som var tema for Nobelprisen, ble nyskrevet. Områder som hormonsystemet, anatomi, infeksjonsmedisin, farmakologi og blod, som er mye lest, har aktive fagansvarlige. Vi har lyktes med å rekruttere enda flere respekterte medisinerer til leksikonet.

NATURFAG SOM ELEVER KAN FORSTÅ

At SNL er en pålitelig kilde gir oss et solid fotfeste i skolen, men vi har en vei å gå for å gjøre langt flere tekster mindre tungleste og mer tilpasset det faglige nivået til elevene som trenger dem. I 2016 har vi spesielt satset på realfagsartikler, som ofte trenger omfattende bearbeiding. Vi har oppdatert artikler om de store tingene (som universet), om de små (som proteiner og karbohydrater) og teoretiske artikler innen genetik, evolusjon og økologi. Underveis har vi besøkt skoler for å teste hva elevene får med seg. For å vise fram det vi er fornøyd med, har vi samlet emnesider om naturfag og om jorda til hjelp i undervisningen.

Innen fagområdet kunst og estetikk har vi lagt inn hele 1 600 nye bilder i 2016. Norsk kunsthistorie og design er gjennomgående bildelagt. Endelig viser leksikonet hvorfor man har fortjent en plass i historien som maler, tegner, keramikk- og glasskunstner eller møbel- og industridesigner.

Mange av kunst- og estetikkartiklene er helt nyskrevet, eller har fått ny språkdrakt og blitt utstyrt med lenker. Kunst og estetikk er det mest oppdaterte fagområdet i 2016, med 8000 artikkelendringer.

10. Pinnekjøtt



Pinnekjøtt er helt norsk. FOTO: FRA KVELDEN FØR KVELDEN / NRK

Blant alle disse juletradisjonene som vi har importert fra utlandet, finnes det helvigsvis noe som er helt norsk, norsk julemat. **Pinnekjøtt** er en tradisjonell norsk julerett basert på sau, og er dokumentert tilbake til 1700-tallet.

Det er altså nesten ingen av våre kjære juletradisjoner som stammer fra Norges land, men vi kan iallfall nyte en vaskekøtt, patriotisk julemiddag på julekvelden. God jull!

Fra «Pinnekjøtt, saueribbe, lettsaltet, tørket, ofte letrøkt, og tradisjonelt dampkøkt på en rist av bjørkepinne uten bark.» til lezersuksess. I 2016 fikk julematen et tiltrengt løft - få dager før NRK lagde sak om hva som var typisk norsk og ikke.

Historikk for artikkelen

BIBSYS

Gjeldende versjon

versjon	Fagansvarlig	Ola Nordal	endret	28 tegn	10.10.2016
17					

Tidligere versjoner

versjon	Fagansvarlig	Ola Nordal	endret	3104 tegn	06.10.2016
16					
versjon	Fagansvarlig	Aud Gjersdal	endret	20 tegn	20.09.2016
15					
versjon	Fagansvarlig	Aud Gjersdal	endret	19 tegn	21.12.2015
14					
versjon	Fagansvarlig	Aud Gjersdal	endret	28 tegn	21.12.2015
13					
versjon	Fagansvarlig	Aud Gjersdal	endret	2458 tegn	21.12.2015
12					

Etter storstilt verving av folk fra univesitetene i 2015, har vi fått i gang formidlingsarbeid på tvers av universitet og fag. Et godt eksempel er samskriving mellom historiker Ola Nordal fra NTNU og bibliotekar Aud Gjersdal fra UiB.

FRA PAPIRTID TIL INFORMASJONSTEKNOLOGI

I 2016 tok vi fatt i områder vi har vært flau over og som har ligget brakk. For eksempel er det godt å se at vi som nettleksikon begynner å få mye godt innhold om IT. Ved NTNU har en gruppe emerituser og yngre forskere samarbeidet om å skrive opp hele fagfeltet. Andre oppdaterte områder er 7000 artiklene om Norges geografi og kommuner, samt de 14 000 artiklene om land i verden, der de fleste nå er oppdatert.

FUGLEFORMIDLING I NORD

Det fins mange gode formidlingstiltak ved universitetene. Ett av dem er nettsida og appen BirdID med arts kunnskap om fugler, laget av ornitologer ved Nord universitet. I 2016 tok vi kontakt, og nå skal vi lenke sammen Store norske og BirdID. Ornitologene vil også bidra som fagansvarlige og forfattere. Vi vil gjerne finne flere slike universitetsprosjekter der vi kan slå gode krefter sammen.

FORSKNING + LEKSIKON-FORMIDLING = SANT

Store norske leksikon er en egnet plattform for publisering av forskningsresultater: Forskningsen blir tilgjengelig for mange, og publiseringen er enkel og effektiv. For travle forskerne kan det være vanskelig å få tida til å strekke til, men stadig flere har oss i tankene og knytter leksikonskrivning opp mot annet arbeid. I 2016 har vi vært knyttet til flere prosjekter ved universitetene. Jørn Øyrehagen Sunde ved UiB har for eksempel publisert ny kunnskap om Magnus Lagabøtes landslov. Vi var også med som formidlingspartner da Christine Hamm ved UiB søkte om midler til en konferanse om arbeiderlitteratur. Vi arrangerte workshop, og det førte med seg nye artikler om sentrale forfatterskap fra forskere ved flere av universitetene.

PLAKATER TIL SKOLENE

Det er mange år siden sist Store norske lagde papirmateriell, men i 2016 startet vi på nytt. Flere lærere har etterlyst godt, norskspråklig materiell til klasserommene. Med støtte fra Sparebankstiftelsen DNB lagde vi plakater til klasserommene: en norskspråklig versjon av periodesystemet og en plakat med råd om kildekritikk. Plakatene ble sendt til nesten alle ungdomsskolene og har vært svært populære. Vi har også deltatt på to skolekonferanser.

KOSTHOLD

For at artikler om kosthold og ernæring skal ha god faglig kvalitet og være forståelige for alle, fikk vi midler fra Landsforeningen for kosthold og helse. Vi har fått med oss flinke fagfolk fra særlig NMBU som har nyskrevet, oppdatert og kvalitetssikret artiklene våre om ernæring, mat og kosthold.

METEOROLOGISK INSTITUTT

Meteorologisk institutt er et sterkt fagmiljø, også i internasjonal sammenheng. De satser på formidling og har laget meteorologileksikonet *MetLex*. I 2016 bestemte de seg for å flytte innhold fra *MetLex* og samordne det med artiklene i Store norske, der de har fagansvar for meteorologi.

I 2016 lagde vi plakater til norske klasserom. Plakaten med grunnstoffenes periodesystem er den første med norske navn og forklaringer som er blitt laget på mange år.

Periodesystemet
Store norske leksikon → Realfag → Kjemii → Grunnstoffer

Grunnstoffenes periodesystem, tabell der grunnstoffene er ordnet etter atomnummer i horisontale rader (perioder) og vertikale kolonner (grupper) på en slik måte at likhet i kjemiske egenskaper og elektronkonfigurasjon kjemisk lignende grunnstoffer ligger på diagonaler. Den første del kan være om grunnstoffene som er atomer (relativt atommasse). Ut fra tabellen beredes Mendeleevs 8 tre grunnstoffgrupper (gullfenn, grunnstoffene kan fremstilles på mange måter, og noen som brenner ikke oppgitt her) samt ferdige. Systemet indikerer den valente framstillingen. Hydrogen er et spesielt grunnstoff og kan plasseres flere steder i tabellen.

<https://snl.no/periodesystemet>

STORE NORSKE LEKSIKON

STORE NORSKE LEKSIKON

Søk i Store norske leksikon

Logg inn eller registrer deg

Temaside

#Naturfag

Molekylmodell

© Zhu difeng/Shutterstock. Gjengitt med tillatelse

Her er en samling artikler vi har arbeidet spesielt med å tilpasse til bruk i naturfagundervisning. Den første delen av artikkelen skal være tilgjengelig for elever i ungdomsskole og videregående skole. Lengre ned i artikkelen kommer ofte tyngre stoff.

Artikler

atom

big bang

DNA

DNA-replikasjon

drivhuseffekten

elektrisk ladning

fett

karbohydrater

molekyl

nordlys

pattedyr

pattedyr i Norge

periodesystemet

proteiner

proteinsyntese

stjerne

vann

vulkan

DNA → RNA → Protein

Fagansvarlige og forfattere

Store norske skrives av landets beste fagfolk. De oppdaterer artikler, behandler endringsforslag, svarer leserne og sørger for at ny kunnskap skrives inn i historien. De fleste er fagansvarlige. Noen er faste fagmedarbeidere som bidrar med tekst.

Ved utgangen av 2016 hadde leksikonet 585 fagansvarlige og fagmedarbeidere. 66 prosent (384) av disse er tilknyttet vitenskapelige institusjoner – 56 prosent (327) fra medlemsorganisasjonene. Andre er ledende spesialister, f.eks. innen jus og medisin. På ikke-akademiske områder som en del geografi, kultur og idrett, har vi mange fagjournalister eller andre med solid arbeidserfaring fra feltet.

Store norske leksikon er blitt den viktigste kanalen for formidling fra norske universiteter: I 2016 var det så mange som 384 leksikonformidlere fra landets kunnskapsinstitusjoner. På forsida til snl.no kan vi hver dag se en imponerende variert og iherdig strøm av formidling fra forskere.

Fagansvarlige blir først og fremst rekruttert

fra medlemsorganisasjonene. Derfor møter redaksjonen dekaner og instituttledelser landet rundt. Vi får tips og råd om hvor de kan bidra med faglig innhold og er blitt godt kjent med det akademiske landskapet.

Redaktørene i Store norske tar ansvaret for verving, men også for opplæring og oppfølging hver gang en fagansvarlig skriver. Slik bidrar redaksjonen til å styrke den generelle formidlingskompetansen hos forskerne.

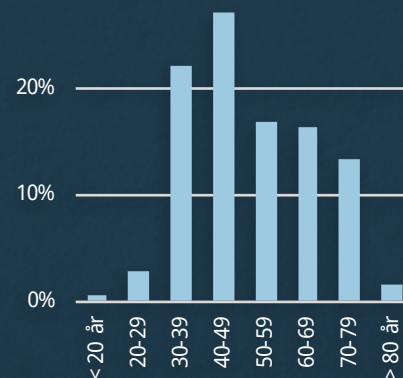
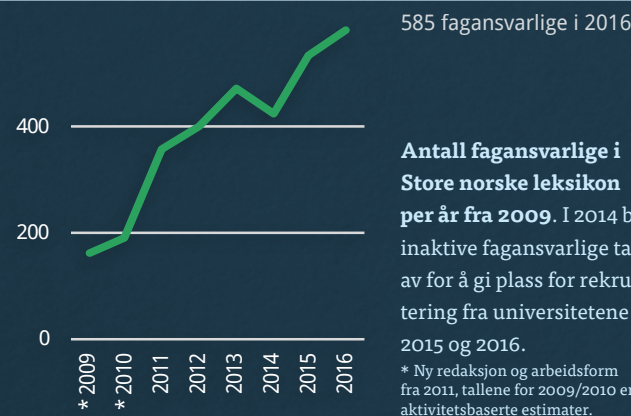
De siste to årene har vi vervet godt over 200 nye formidlere – de fleste fra universitetene. I 2016 rekrutterte vi 101. Alle universitetene formidler der de står faglig sterkt. I 2016 satset vi mest på å øke mengden fagansvarlige fra NTNU (55), UiT (24) og HiOA (17). Fordelingen mellom universitetene begynner å bli representativ – selv om det må ytterligere satsing til, særlig der universiteter har vokst seg større gjennom fusjoner i 2016. Målet er at alle er representert etter omfang og faglige styrker.

Nær 600 av landets klokeste hoder oppdaterer leksikonet. Flertallet er forskere.



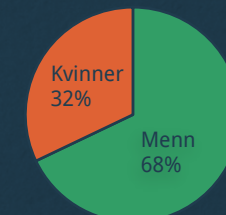
Fra hele landet, for hele landet.

Nå skrives den norske kunnskaps-historien av sterke fagmiljøer fra alle landsdeler. Definisjonsmakten i Store norske er spredt til fagansvarlige og fagmedarbeidere fra alle universitetene og andre kunnskapsmiljøer landet rundt.



Ved utgangen av 2016 hadde leksikonet 585 fagansvarlige og fagmedarbeidere.

32 prosent er kvinner. Snittalderen er 51 år – noe lavere for kvinnene. Den yngste er 19 år, den eldste er 85.





For en gjeng!
Det var 585 fagansvarlige i
Store norske ved årsskiftet.
101 var nye i 2016.



Søk i Store norske leksikon

troldomsprosessene

Et troldomsbilde fra et heksesammenheng på nettet og formler som viser forlokk og «manipulering»

Store norske leksikon → Historie → Verdens historie og samtidshistorie → Europa → Europa øvrige historie → Troldomsprosesser

- Innhold
- BEGREPSBRUK
- OMFANG
- ALSKLIGE TROLDOMSPROSESER I
- EUROPA 1450-1750
- KVINNEFORBTELSE
- ALDER OG SOSIAL STATUS
- PREKAT KJØNNSTEN
- TID OG STED
- TROLDOMSFORFØLGELSEN I NORGE
- LES MER I STORE NORSKLE LEKSIKON
- LITTERATUR
- KVALIFISERTE LENKER

Troldomsprosessene, heksesprosessene, rettslige undersøkelser av beskyldninger om trolddom. Dette ble ansett som en meget alvorlig forbrytelse i den vestlige verden i senmiddelalderen og tidlig nytid. Det vil si fra 1400-tallet og fram til om lag midten av 1700-tallet.



Dette, Norges mest kjente heksesjellike utøver Varde i Øst-Finnmark, Norges første hekseprosess som minst 70 kvinner ble opptil 10 dømt for i 1610 og 1611. Det ble drept 10 kvinner i løpet av noen måneder i 1620-21. Her er av de samme forfatterne i heksedømt på Dømsen rundt 15. Hens Sør det Sates søstle opp til dam på en øde fjell. T. Falskavet om namkensk med Sata og heksedømt på Dømsen kom gjerne eller først i 1610-1620-årene på forfatteren. T. Falskavet om namkensk fra ca. 1610. (1)

Perioden fra 1570 til 1680 blir regnet som kjernetiden for den store hekseforfølgelsen i Europa. Hekseprosesser var en type kriminalrettsbepjelp. Hekse var oppfattet som fælge forbytere og ble dømt for å ha skattet sykdom og død på mennesker og dyr. Den vanligste anklagen gikk ut på at troldfolk brukte svart magi til å lage dårlig vær slik at avlinger ble ødelagt eller at sjofolk omkom på havet. Påkasting av djevelpakt, det vil si at noen hadde knyttet en pakt med djevelen (også omtalt som diabolisme), kvalifiserte ofte til dødsstraff.

I flere land var også den botte, behørdende magien forfurd. Tortur, psykiske pressurder og vangspre var blant de rettsmidlene som kunne bli anvendt i heksesprosessene. Dødsstraff ved burning på hæl var straff for heksekriminalitet i de fleste europeiske land.

Man anslår at i underkant 60 000 personer ble dømt til døden for trolddom og hekseri i Europa og Nord-Amerika. Om lag 75 % av disse var kvinner.

I Norge er der registrert om lag 50 dødsdommer mot menn, mens litt i overkant av 250 kvinner fikk dødsstraff. Nord-Norge hadde til sammen over 40 % av kjente dødsdommene i de norske saksene. Her var også samek blant de dømte.

Begrepsbruk

Den korrekte historiske og juridiske termen på forbrytelsen i Norge og andre nordiske land var trolddom. Forbrytelse ble kalt troldvinne eller trollmann, i færral troldfolk. Det var først på slutten av 1600-tallet at man gradvis tok i bruk den tyske samlebetegnelsen hekseri for alle typer magi i de nordiske landene. Først under romantikkens tidsalder tidlig på 1800-tallet begynte heks å bli et vanlig bruk ord i Norge.

I norske rettsprotokoller blir kriminalrettsformen noen ganger beskrevet med det norske begrepet svart, og forbrytelsen som øverøke. I gamle rettspapirer kan norske hekser gjerne bli omtalt som troldjeveler, men vanligvis har man i norsk sammenheng gjennom hele historien fram til 1700-tallet holdt seg til trolddomsbegrepet. I faggrunnen er det konsekvent trolddom og troldfolk som anvendes.



Heksesakt på Holsjøen. Fjelløgger midt i Tyskland og er blant de mest sære på saksene for moderne «hekseakt»-rett til 1. mai. Tegning fra 1610. (1)

SKREVET AV: Rune Blix Hagen (UT) | SE ALLE ENDRINGER >

Stør denne artikkelen fra gæbræk.

FAGANSVARLIG FOR TROLDOMSPROSESER Rune Blix Hagen | UT – Norges arktiske universitet

Universitet i Tromsø er en av institusjonene som står bak Store norske leksikon.

- Foreslå endringer i tekst
- Foreslå bilder til artikkelen

Nylig aktivitet:

1. MEDVIG MORODING (UD) godkjente et endringsforslag fra TOR HALVOR JOHANSEN på artikkelen FURUSEMD rundt 1 time siden
2. EIVAN SANDVIK UNDERLØ (UD) godkjente et endringsforslag fra FRIDA SKATVÅG på artikkelen GRANITANDRO BÅR GUD 2 timer siden
3. SOLSPRETTA: oppdatert av BJORN PEDERSEN (UD) rundt 3 timer siden
4. SOLSPRETTA: publisert av BJORN PEDERSEN (UD) rundt 3 timer siden

All aktivitet >

Store norske leksikon er et gratis og komplett oppslagsverk skrevet av fagfolk på bokmål og nynorsk. Med to millioner brukere i rekorden og 205 000 beste artikler hver dag er leksikonet Norges største nettsted for forskningsformidling. Leksikonet er eid av de norske universitetene og flere lokale bibliotekforansjninger.



Fra 2016 er det mye tydeligere hvem som er forfattere og fagansvarlige for artiklene og hvor de kommer fra.

Digital utvikling

EGENUTVIKLET PLATTFORM

I Store norske leksikon henger den tekniske plattformen tett sammen med innholdet. Den er grunnlaget for gode leseropplevelser – at det er enkelt og raskt å finne det du leter etter. Samtidig er den arbeidsverktøyet de fagansvarlige og redaksjonen skaper innholdet i. Plattformen er spesialsydd for leksikonet og er åpen programvare. Det er selskapet WJA som har utviklet plattformen de siste seks årene, i nært og daglig samarbeid med redaksjonen. Vi gjør stadig tekniske endringer for at leksikonet skal bli bedre.

UNIVERSITETENE SOM SYNLIGE AVSENDERE

Både medeierskapet og de mange fagansvarlige fra universitetene styrker vår faglige troverdighet. Fra 2016 er det tydeligere på nettsida hvem som er forfattere av artiklene og hvilke universiteter de kommer fra. Samtidig er det klarere hvem som er fagansvarlig og når innholdet ble oppdatert. Lesere ved universitetes nettverk får i tillegg opp en ekstra melding om at institusjonen støtter leksikonet. Dermed kan lesere, og særlig studentene, raskere se at de har funnet en kildetekst skrevet og redigert av fagfolk.

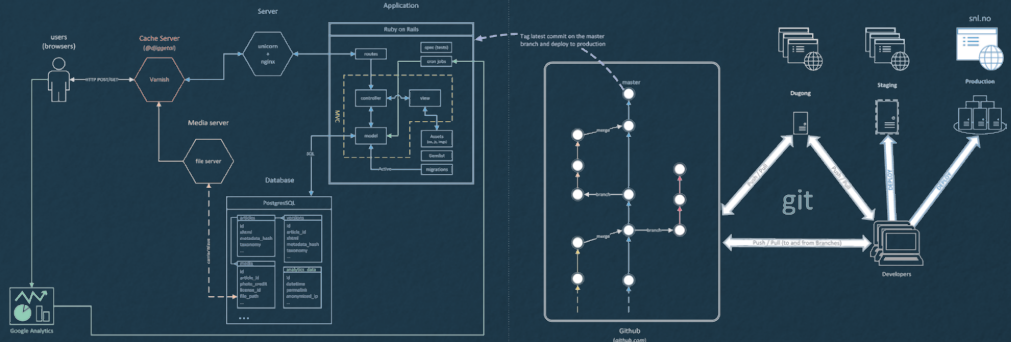
Store norske utvikler vår egen teknologi. Publiseringssystemet er spesialsydd for å lage fagredigert leksikon.

STORE NORSKER PÅ EKSAMEN

Det er lov å bruke oppslagsverk under eksamen, men skolene kan ikke gi elevene tilgang til nettsider der elevene kan samarbeide. Derfor har vi i 2016 tilbudt en juksesikker versjon til eksamensbruk. Med den kan elevene bruke Store norske som kilde, uten at de kan kommunisere gjennom meldingssystemet. Så vidt vi vet er snl.no det første nettstedet som har tilbudt skolene dette, og vi har fått ros fra skoleverket. Løsninga var en suksess: Rundt 60 prosent av elevene i videregående skole fikk bruke leksikonet under eksamen.

På samme måte som innholdet i leksikonet skal være en troverdig og varig kilde, skal leksikonets tekniske system være stabilt. De siste par årene har vi oppgradert underliggende programvare og sørvere, gjort stadige forbedringer av søk, og utviklet hurtige mellomagere for å betjene det meste av trafikken. Derfor er nedetiden lav, det går raskt å laste inn sidene og vi tåler stor belastning.

Under hovedmåleksamen steg det vanlige tallet på 250 000 sidevisninger til hele 550 000, uten at systemet leverte dårligere.



#EMNE

Oftest blir leksikonet lest artikkel for artikkel. Veiene mellom artikler som henger sammen har ikke vært så mange. De kan bestå av lenker i teksten. Leserene kan også se oversikter over alle artikler i hver av fagkategoriene.

I mange år har vi ønsket å kunne vise fram samlinger av artikler, som når vi vil fortelle hvilke planter som er svartelista eller hvilke pattedyr man kan treffe på i norsk natur. Det kan være for å gi voksne lesere oversikt over mylderet av kunstreninger. Eller når det skjer et terrorangrep og vi vil sende f.eks. media godt og oppdatert innhold fra flere fag – som til sammen kan bidra til å forklare det som har skjedd.

I 2016 har vi gjort et komplisert teknisk løft for å løse dette. Vi har bygget en teknisk infrastruktur for å kunne merke en artikkel med ulike emner. Artikler med samme emne blir vist på en ny type side. Med disse emnesidene kan vi formidle innhold til leserne på tvers av fagrensene.

Universitetene er medeiere, og studentene er blant dem som trenger leksikonet mest. I 2016 samlet vi aktuelle artikler til ex.phil., så det er enkelt å få oversikt over viktige deler av pensum.

STORE NORSKE LEKSIKON

Søk i Store norske leksikon

Temaside

#Jorden

Jorden er den fjerde største av planetene i vårt solsystem og den tredje planet regnet fra Solen.
[Hele artikkelen](#)

Planetens oppbygning

- atmosfæren
- hav
- Jorden

STORE NORSKE LEKSIKON

Søk i Store norske leksikon

Temaside

#exphil

Antikkens filosofer
[Forside \(Public domain\)](#)

Her er Store norske leksikons samling av artikler du kan lese til examen philosophicum. Siktemålet med ex.phil. er å bli bevisst om vitenskapens grunnlagsproblemer og bli trent i kritisk og selvstendig tenkning. Pensum varierer fra sted til sted, men dette er et utvalg tema som ofte er sentrale.

Antikkens filosofer

- Sokrates
- Platon
- Aristoteles

Temasidene samler innhold på tvers av kategorier. Temasida om jorda gjør det blant annet lettere for elever å finne nyttig innhold for å supplere pensumlitteraturen.

STORE NORSKE LEKSIKON

Søk i Store norske leksikon

Temaside

#Norsk design

Lattas av Grete Prytz Kittelsen for Cathrineholm
[© 2004. Høyttalere/lydteknikk. CC BY-NC 2.0](#)

Hvem er de norske designerne du bør kjenne? Hvilke møbler, ting og tang bør du ta vare på og definitivt ikke skifte ut til fordel for det som fyller brete utstillingsvindu?

Tusenkunstnere

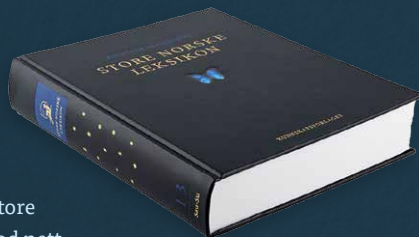
- Bjørn Engø
- Birger Dahl
- Arne Landaas
- Tias Eckhoff
- Hermann Bongard
- Grete Prytz Kittelsen
- Eystein Sandnes
- Nora Gulbrandsen
- PLUS
- Klubben
- Eker Design AS
- Hareide Design
- Mest møbler
- L.K. Hjelte
- Norway Says
- Anderssen & Voll
- Sigurd Resell
- Rastad & Relling Tegnekontor
- Ingmar Relling
- Arne Halvorsen
- Bjørn A. Larsen
- Bruksbo Tegnekontor

Utfordringer

LESERNE

Den første utfordringen handler om lesere. Etter mange år med stor vekst i lesertallene, begynner kurvene å flate ut. Et hovedproblem er at folk ikke leser mye av gangen. I papirleksikonet var det lett å la seg friste til å lese litt ekstra når man først hadde slått opp i boka. Sånn er det ikke i nettutgaven vår i dag. Folk går sjelden videre fra artikkel til artikkel. Det er ikke så rart. På mange artikler er det veldig få muligheter til å gå videre uten å gjøre et helt nytt søk. I 2017 vil vi ta store grep for å la de nysgjerrige lese mer. Vi vil endre artikkelvisningene, slik at folk alltid får mulighet til å klikke seg videre til godt innhold.

Den største utfordringen er likevel de som er litt eldre. Ungdom vet godt at Store norske fins og er en god nettside. Papirgenerasjonen er derimot mindre klar over dette. For at de også skal bli klar over at Store norske fins på nett, vil vi prøve flere ting: Ett grep er å bli synlig på flere steder i samfunnet enn på snl.no (se sidene om lesere). I tillegg har vi grunn til å tro at mange klikker seg inn til svar på det de lurer på – uten å oppdage at det er leksikonet de er i. Derfor vil vi gjøre det grafisk og språklig tydeligere at man faktisk er på nettsida til Store norske leksikon.

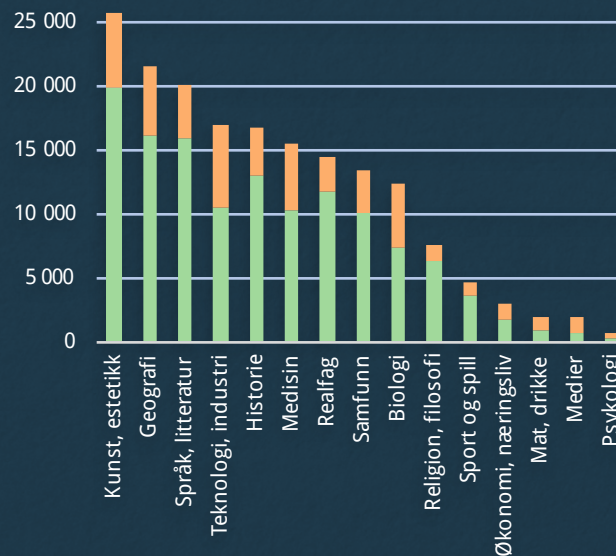


Ungdom vet godt at Store norske fins og er en god nettside. Papirgenerasjonen er derimot mindre klar over dette.

INNHALDET

En annen utfordring handler om oppdatering av innhold. Vi har de siste to årene arbeidet hardt for å verve mange fagansvarlige, særlig på universitetene. Vi har i tillegg profesjonalisert arbeids- og informasjonsflyten. Det legger et godt grunnlag for nye løft av innholdet.

I mange år har vi satset på de mest leste artiklene. Det er fortsatt sånn at mye av innholdet vårt er urørt siden papirleksikonet. Det gjelder dels hele områder innen realfag, medisin, psykologi, jus og økonomi. Men det gjelder også mindre leste artikler på de fleste fagområder. Med flere fagansvarlige og bedre oversikt over produksjonen, er vi rusta til å få has på de tusenvis av artiklene som står igjen å oppdatere.



EIERSKAP OG ØKONOMI

Det gir stor mening at landets kunnskapsprodusenter er den organisatoriske grunnstammen i nasjonalleksikonet. De siste årene viser at vi lykkes i stort monn med å få forskerne til å formidle via leksikonet. Samarbeidet er en formidlingssuksess for universitetene.

Hovedoppgaven nå er å fortelle om det. Både ledelser, ansatte og studenter ved universitetene skal vite om den store innsatsen universitetene legger inn. Altså er informasjon den egentlige hovedutfordringen for å sikre at universitetene opplever medlemskapet som verdifullt. Derfor får alle som er logga inn på nettverk hos medlemmene fra 2017 en ekstra melding om at deres institusjon er med på dugnaden.

I tillegg må flere kunnskapsprodusenter med. Alle sentrale kunnskapsmiljøer i institutt- og høyskolesektoren bør i løpet av de neste årene få invitasjon i å delta i dugnaden. Med sammenslåingene i sektoren er det ikke mange nye store miljøer å hente inn i leksikonet. Likevel er det viktig å få med alle. Det vil kreve mye arbeid av redaksjonen, men over tid vil det være en god garanti for opplevelsen av at alle tar ansvar i en felles dugnad og kunnskaps-gave til den norske offentligheten.

Det gjenstår fremdeles en del rekruttering før det finnes en fagansvarlig for alle artikler i leksikonet, men vi er godt på vei! Grafen viser antall artikler per kategori, med (grønn) og uten (oransje) fagansvarlig.

Styre og redaksjon

Store norske leksikon har vært gjennom seks års hardt arbeid for å etablere et godt, digitalt leksikon som er trygt finansiert. De stadige hindringene og skiftende mulige løsningene har fordret både en stab og et styre som er utholdende og personlig engasjert. I disse årene har det vært stor stabilitet både i styre og redaksjon.

I 2016 var alle brikker endelig på plass, og styreleder siden oppstarten i 2010, Trond Andreassen fra Norsk faglitterær forfatter- og oversetterforening, gikk av under årsmøtet i mars. Som styreleder har Andreassen med stor organisasjonskunnskap og integritet loset

leksikonet gjennom stadige endringer. Mangeårig styremedlem fra Sparebankstiftelsen DNB, Inger Lise Larsen, valgte også å gi sin styreplass til nye krefter.

Knut Olav Åmås fra Fritt Ord overtok roret som styreleder og fortsatte dermed i styret i likhet med Torgeir Waterhouse fra IKT Norge og Nils Christian Stenseth fra Det Norske Videnskaps-Akademi. Nye styremedlemmer sentralt plassert ved fire ulike universiteter speiler leksikonets utvikling til en formidlingsdugnad som er tungt forankret i academia. De fire er dekan Margareth Hagen (UiB), kommunikasjonssjef Christian Fossen (NTNU), kom-

munikasjonssjef Marina Tofting (UiO) og markeds- og kommunikasjonssjef Lotte Grepp Knutsen (Nord). De ansattes representant er Kjell-Olav Hovde. Sjefredaktør møter i styret. Styrets sammensetning vitner om et leksikon med høye målsetninger for egen rolle framover.

Også i redaksjonen er det merkbare endringer i 2016. Etter å ha ledet arbeidet med å skape et levedyktig nasjonalleksikon i seks år, valgte Anne Marit Godal å gå av som sjefredaktør i november.

Styret ansatte kommunikasjonssjef Erik Bolstad som ny sjefredaktør. Det vil bli flere endringer i staben i året som

kommer og rom for å styrke redaksjonen med nye krefter. I 2016 hadde redaksjonen 9,6 årsverk.



Styreleder Trond Andreassen og sjefredaktør Anne Marit Godal valgte begge å slutte i 2016, etter seks års hardt arbeid for leksikonet.



Erik Bolstad

SJEFREDAKTØR
FRA 1. DESEMBER



Guro Djupevik

REDAKTØR
ORG. RÅDGIVER



Erik Dyrhaug

REDAKTØR
SYSTEMANSVARLIG



Kjell-Olav Hovde

REDAKTØR



Georg Kjøll

REDAKTØR
UTVIKLINGSLEDER



Gunn Hild Lem

REDAKTØR



Knut Olav Åmås

STYRELEDER
FRITT ORD



Margereth Hagen

STYREMEDLEM
UIB



Marina Tofting

STYREMEDLEM
UIO / DNVA



Thale Kristin Olsen

REDAKTØR



Mari Paus

REDAKTØR



Marte Ericsson Ryste

REDAKSJONSSJEF



Marianne L. Smebye

REDAKTØR



Andreas Tjernshaugen

REDAKTØR



Christian Fossen

STYREMEDLEM
NTNU



Lotte Grepp Knutsen

STYREMEDLEM
NORD



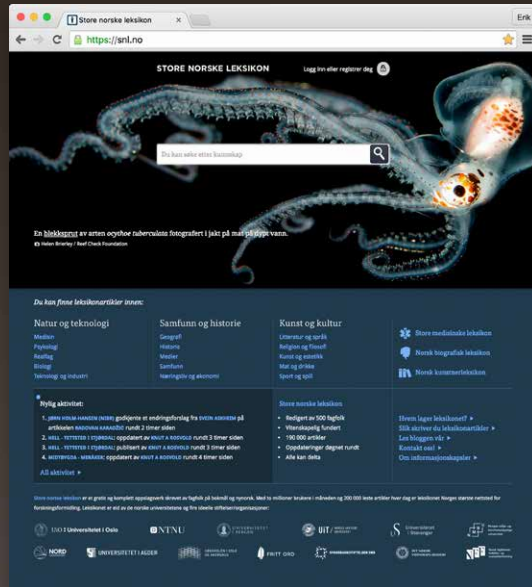
Torgeir Waterhouse

STYREMEDLEM
IKT-NORGE



Nils Chr. Stenseth

STYREMEDLEM
DNVA / UIO



STORE NORSKE LEKSIKON er Norges største nettsted for forskningsformidling. Fagansvarlige skriver innholdet i Store norske leksikon. En fagansvarlig er en håndplukket fagperson som forvalter en liten del av leksikonet, de fleste jobber på universitetene.

Leksikonet har i underkant av to millioner unike brukere i måneden, og det leses 250 000 artikler hver dag.

Leksikonet gis ut av Foreningen Store norske leksikon. Medlemmene i Foreningen er norske universiteter, høyskoler og andre ideelle organisasjoner.

Artiklene om norsk kunst og design har blitt kraftig oppdatert og utvidet i 2016, og en de virkelig store norske designklassikerne og eksportsuksessene, Luxor-lampen L1 fra 1938, har fått æren av å pryde omslaget.

Foto: Blomqvist kunsthandel

God lesing!

Jac Jacobsen (1901-1996) var en norsk designer, forretningsmann og industribygger. Han grunnla det norske industrikonsernet Luxo, som på latin betyr «jeg lyser». Lampemodellen L1 ble en enorm salgssuksess, og mot slutten av 1940-tallet hadde Luxo nærmest monopol på arbeidsplassbelysning i Europa. Siden 1938 er L1 solgt i mer enn 25 millioner eksemplarer og er fremdeles i produksjon.

